N. 1660.

CURRENDA XIII.

A. D. 1861.

L. K. 1369.

SPRAWOZDANIE

z wycieczki pasterskiéj Jaśnie Wielmożnego i Najprzewielebniejszego Józefa Alojzego, Biskupa Tarnowskiego, do kościołów Dekanatów Bialskiego i Żywieckiego w r. 1860.

Dokończenie do Kur. XII. r. b.

Opis stanu kościołów Dekanatu Żywieckiego zwiedzonych przez Najprzewielebniejszego Księdza Biskupa Tarnowskiego Józefa Alojzego Pukalskiego w roku 1860.

I. Szczyrk

zwiedzony dnia 11. Lipca 1860.

Wszystkie świadectwa brzmią jak najpodchlebniéj dla JX. Marcina Serwińskiego Plebana. Sprężystość i gorliwość jego w wypełnianiu obowiązków ogólnie jest chwaloną. Jednego gorszyciela podają parafijanie, który z żoną nie żyje, a z inną gorszące prowadzi życie. Jednak w Bogu nadzieja, że napomnienia Pastérza i modły, jako i staranie Przełożonych miejscowych i powiatowych złemu koniec położą. Kościół i mieszkanie JX. Plebana potrzebują naprawy i urząd powiatowy obiecał w tym względzie dopomódz. Szkoła murowana jest obszérna i wygodna; nauczyciel zdolny. Kamienista tu wielce okolica, z tego powodu wyrzekł kaznodzieja: „Tu się zaczynają kamienie; a zboża się kończą.“

II. Łodygowice

zwiedzone dnia 12. Lipca 1860.

W téj parafii dość zagnieżdżone jest pijaństwo i rozwięzłość. Wiele pracy i wytrwałości jako i łaski Bożéj trzeba, aby te dwa wrogi ludzkości pokonać, i JX. Mynarski podówczas Wikary, teraz już w Panu odpoczywający dzielnie przeciw nim występywał. Zamiłowanie ludu dla ozdoby kościoła. Ołtarze wyzłocone dopiéro i t. d. świadczą o tém. Istnieje tu bractwo serca Jezusowego, przez XX. Jezuitów zaprowadzone wielce zbawienne. Plebanija i budynki gospodarskie nowe mają być stawiane. Potrzebny jest także budynek szkolny. Parafijanie oświadczają chęć do jego wystawienia i z szkoły parafijalnéj chcą utworzyć trywialną. Mieszkańcy Wilkowic filii należącéj do Łodygowic proszą usilnie o utworzenie u nich kapelanii lokalnéj *niezawisłéj*, lecz czasy nie po temu. Zresztą tak w Łodygowicach jako i w Wilkowicach chwalona jest gorliwość Pastérzy JX. Michała Rybarskiego Plebana i JX. Józefa Mynarskiego Wikarego w wypełnianiu obowiązków. Kościoły są w porządku. W Mikusiowicach przy pomocy Bożéj w krótce stanie szkoła.

III. Radziechowy i Lipowa

zwiedzone dnia 13. i 14. lipca 1860.

Nienajlepsze jest zdanie tak Sz. ks. Plebana Dobieckiego, jakoliteż Naczelnika powiatowego, ks. Wikarego i przełożonych gmin o stanie moralności tutejszych parafijan. Pijaństwo, lubieżność, zuchwałość, chciwość.... owładnęła wielu... a lubo władza duchowna i świecka zażegnuje te potwory, jednak furmanka po różnych miejscach; bezbożność niektórych Marsa synów, lepszy ich byt... przeszkodę im czyni w téj świętéj pracy. Przy bierzmowaniu widywano wielu rannych z włoskiéj wojny. Reperacyje budynków wymaga wiele ofiar od parafijan. Skarzą się parafijanie, że nie mają budynku szkolnego ani mieszkania dla nauczyciela, lubo już złożono pewną kwotę na ten cel przed dwoma laty. Do budowania szkoły dla braku dostatecznego funduszu nie przychodzi.

Co się tyczy Lipowy, jednomyślne wszystkich zdanie jest następujące: Że znanéj gorliwości JX. Józ. Rusina Plebana wszystko podziękować mają, iż tak parafija, jako i kościół w najprzykładniejszym znajduje się porządku.— Towarzystwo wstrzemięźliwości najmocniéj się tu utrzymuje. JX. Pleban miał bogatsze sobie ofiarowane beneficyjum, lecz na usilne owieczek prośby, miłość ku niém odniosła zwycięztwo nad pokusę do mamony tego świata.

IV. Rajcza

zwiedzona dnia 15. lipca 1860.

Parafia samoistna dopiéro od r. 1844 tu się znajduje... dla tego wiele jeszcze brakuje. Kościół drewniany dość obszérny jest w najlichszym stanie, toż samo i plebanija. Ołtarz wielki odnowiony szczyci się obrazem Matki Boskiéj Częstochowskiéj przez króla Kaźmierza darowanym. Obrazy tu są pędzla niepośledniego. Mieszkania dla Wikarych (3) nie ma żadnego, trzeba najmować a szkoła z karczmy utworzona. Naprzeciw JX. Wawr. Homołki Plebana i księży Wikarych nie ma skargi; owszem cieszą się szacunkiem i miłością parafijan,uznających ich gorliwość w wypełnianiu obowiązków. Podziwiano parafijan w ciesiołce sprytność, kiedy w okamgnieniu prawie wystawili na cmentarzu podczas wizyty ambonę. Mieszkańcy wsi Ujsoł przeznaczonéj na parafiją oddzielną, ciągle proszą, by mieli w swojéj wsi jak najrychléj kościół. Tu w niektórych miejscach woda cokolwiek słona od bydląt lubiona i huta szklanna. Oby mądrość ewanieliczna i zdroje wody ku żywotowi wiecznemu wytryskującéj jak najprędzéj, zawitały pośrodek nich wraz z kościołem.... a cnota była i trwała, jak żelazo i stal, które się w hutach téj okolicy górskiéj wyrabiają!

V. Milówka

zwiedzona dnia 17. i 18. lipca 1860.

Tu był kościół dnia 1. konsekrowany, to jest 17. lipca. Pod względem moralności parafijan podają jako występek pijaństwo i cielesność, które wymagają nie tylko czujności ustawicznéj ale i pracy wśród modłów gorących. Zresztą nic nagannego względem czynnońci JX. Franc. Tureczka Plebana i księży Wikarych wyczytać nie można, owszem, same pochwały. — Tameczny naczelnik powiatowy słynie z usilności w spiéraniu Dobrodziejów przy wykorzenianiu narowów niektórych.

VI. Cięcina
zwiedzona 19. lipca 1860.

W Parafii porządek. Jks. Szymon Pawełkiewicz Pleban skarzy się na niektórych lubieżność, do wykorzenienia którėj, żąda czasem pomocy urzędu. Niektórzy parafijanie życzą sobie dla dogodności, aby kościół z Cięciny do Brzusznika był przeniesiony, jednak to życzenie teraz, pomimo że kościół Cięcieński stoi na końcu parafii, nie może być uiszczone, gdyż nowo został naprawiony i plebanija nowo wystawiona. Gorliwość duchowieństwa téj parafiii od wszystkich uznana. Górnicy w Górce Węgierskiéj przychylni ku kościołowi swemu wiele się przyczyniają do ozdobienia. Kapela ich powiększyła uroczystość wizyty.

VII. Rychwałd
zwiedzony dnia 20. 21. i 22. lipca 1860.

Tu bawił Najprzewielebniejszy ks. Biskup przez trzy dni, gdzie w dniu trzecim, w uroczystość Szkaplerza Ś. odprawiał sumę. JX. Mikołaj Supergan Paroch i Dziekan, wymalowanie kościoła przyprowadził do skutku i pracuje koło dusz zbawienia; utrzymuje odpusty gorliwie i sadownictwo na wielkie rozmiary prowadzi. W parafii jest dużo szkółek przez gromadę utrzymywanych, we wszystkich udziela nauki religii ksiądz Józef Macko, który jest pod względem tym niezmordowany i ogólne zjednał sobie w parafii pracowitości uznanie, jakolitéż ze wszech miar godzien pochwały. — Zresztą żadne skargi nie zachodzą.

VIII. Slemień
zwiedzony dnia 23. i 24. Lipca 1860.

Wszystko w parafii w najlepszym porządku. Kościół przez hr. Winc. Wielopolskiego wymurowany, wspaniale i kosztownie przyozdobiony, późniéj wieżą okazałą zaopatrzony, a obecnie przez Najprzew. ks. Biskupa konsekrowany został, a teraz staraniem JX. Ant. Antałkiewicza wielki ołtarz stylu gotyckiego wyzłocony stanowi wiekopomną ozdobę jego. Zewsząd najchlubniejsze świadectwa dla JX. Plebana. Nietylko szpital ale i szkoła liczy Go do swoich dobroczyńców.

Na zakończenie dodaje się, iż przedłożone podczas Wizyty przepisane książki i t. p. jako to: Mętryki i alfabetyczne do nich Indeksa; księga Rozporządzeń i Zbiór kurend, wraz z Indeksami do nich; księga dokumentów, Bierzmowanych, zdarzeń ważniejszych, wstrzemięźliwości, egzaminu nowożeńców, zapowiedzi, ogłoszeń, wykazu odprawionych Mszy funduszowych jako i osobna zapisu Mszy dziennych; księga ludności czyli konskrypcyi, z potrzebnemi uwagami o stanie moralności niektórych; katalog młodzieży do uczęszczania na katechizm obowiązanéj; Inwentarze, Spisy kapitałów, krów kośc. z wykazaniem pobiérania odsetek, czynszu; — Protokół korespondencyi; .zbiór konceptów kancl aryjnych, kazań, książek, aktów, Tabela fundacyjna większa i mniejsza; Arkusze Mszy fuuduszu relig. Spis XX. Poprzedników..... książeczka wypłaty służących.... przejrzane, podpisane i t. d. zostały.

Tyle z aktów wizyty Biskupiej Konzystorz tutejszy osądził wyjąć i podać do kurendy na pamiątkę. Niech to świadczy o pracach niezmordowanego Arcypastérza oraz o gor-

iwości i pobożności Pastérzy i parafijan! Niech to jednym służy ku pochwale, a drugim ku zbudowaniu, zachęceniu. Zwiédzeni duszpastérze nie będą ustawać w czuwaniu nad owczarnią Sobie powierzoną. Utrzymywać będą spisy zabłąkanych po kniejach niebezpiecznych i zgromadzać ich będą koło siebie, i zachęcać, prosić, zaklinać... aby ich Bogu pozyskać. Wszakże *Pastérz dobry zna owce swe, nazywa je po imieniu; znają owce głos jego i idą za nim* Jan X. J wołać będą codziennie w słowy Zbawiciela: *Ojcze ś. zachowaj je w imię Twoje, któreś mi dał.* Życzymy wszystkim, aby każdy w ową godzinę po rachunku mógł odezwać się do Sędziego: *Panie! którycheś mi dał, strzegłem i żaden z nich nie zginął.* Jan VII. 11. 12. **Z Konzystorza Biskupiego,**

Tarnów 24. maja 1861, jako dnia rocznicy Konsekracyi JWX. Biskupa obecnego.

L. 937. Wykaz przychodów i t. d. na zgorzałe Brody.

Według książki od Wys. Namiestnictwa Lwow. pod d. 28. Lut. r. b. L. 66703. Nam przy potwierdzeniu ostatniéj z Dyecezyi kwoty 15 ZłR. w. a. nadesłanéj wpłynęły sumy 79788 R. 22 c. a późniéj koło 1000 ZłR. które przez Komitet do tego upoważniony, według różnych kategoryi podzielone zostały. Cześć i błogosławieństwo boże Dobroczyńcom z Naszéj Diecezyi i z różnych świata zakątków. Tarnów 18. kwietnia 1861.

N. 1447.

Stowarzyszenie S. Bonifacego doprasza się nowego wsparcia i t. d.

Stowarzyszenie wzmiankowane Wiédeńskie Odezwą Swoją z d. 25. Maja r. b. przyseła Nam pewną liczbę i Sprawodzeń z rachunkami z ubiegłego roku jako i obrazków do obdzielenia Dekanatów, z prośbą o dalsze wspomożenie. Takowe ·/. z kurendą XIII. wyprawiamy z tém wezwaniem, aby i sprawozdanie zeszytowe zawierające rachunek za rok 1860 do przeczytania a Obrazek do oglądania Wieleb. Kondekanalnym udzielali. Sprawozdanie z czynności Stowarzyszenia Wiédeńskiego i rachunek wykazują, że składki i dochody inne wynosiły w r. 1860 2054 ZłR. i 91 kr. pomiędzy któremi z Tarnowskiéj Diecezyi 50 ZłR. znajduje się; wydatki zaś 1688 ZłR. i 32 c. na utrzymywanie 2 stacyi parafial. *Eilenburg* i *Delitzsch* w Saksonii pruskiéj; i że w kasie zostało gotówką 366 ZłR. 59 c. a w papierach oblig. 4400 ZłR. Prócz tego ubiory kościelne i sprzęty ofiarowane zostały na rzecz tych Missyi w Saksonii pomiędzy innowiercami.

Te szlachetne czyny, modły wspiéranych katolików i t. p. niech wyjednają Wspomożycielom łaski duchowne i cielesne z Niebios i niech będą bodźcem do nowych zasileń z Dyecezyi Naszéj. Z pos. 7. Czer. 1861.

N. 1494.

Dzięki za wsparcie hojne dla kaplicy WW. Sióstr Opatrzności.

Przeorysza wspomnionego Zgromadzenia Wieleb. A. Mirska listem z d. 29. Maja r. b. serdeczne dzięki czyniąc za przysłane z tąd kwoty 109 + 305 + 100 + 78 ZłR. 20 c. w. a. zebrane po Diecezyi od kupicieli 24 Mszy śś. rocznych na lat 50 oznajmuje, że Dobroczyńcy według spisów z tąd przesłanych w listę czyli księgę na to sporządzoną wpisani zostali... wyglądujący obfitych łask z 24. Mszy śś. dla siebie albo dla dusz w Panu

zmarłych. I My ze strony Naszéj podziękę czyniąc za tak pobożną przysługę i oraz radość wynurzając z powodu gorliwości niektórych w téj sprawie kapłanów jako i z pobożności tylu parafian, błagać będziemy Opatrzność Najdobrotliwszą, aby gorliwych i pobożnych raczyła zachowywać w tych cnotach, ale oraz obojętnych rozpalić ogniem miłości Boga i bliźniego lub nieudolnych zbogacać siłą i zamożnością. Z pos. 13. czerwca 1861.

N. 1540.

Gratiarum actio et appromissio a Generali Commissariatu Terrae sanctae &c. intuitu perceptae quotae 218 fl. 32 xr.

Ex aestimatis infra Litteris percipiet Ven. Clerus sensa Ven. Commissariatus memorati pro donis e Diœcesi Nostra concipietque propositum pium ad ulteriores gressus in favorem hujus Societatis seu Missionum in Terra sancta. Tenor est talis:

„Indem das in Ehrfurcht unterzeichnete General-Commissariat des hl. Landes den richtigen Empfang der unterm 28. Mai 1861. N. 1424 anher übermittelten Baarsumme von Zweihundert Achtzehn Gulden 32 kr. österr. Währung, worunter 12 fl. 70 kr. aus Neu-Sandec zum Unterhalt der Lampe am hl. Grabe, welche in der dortigen bischöflichen Diözese im Laufe des Verwaltungsjahres 18$\frac{6}{6}\frac{1}{2}$ für die katholischen Missionen am hl. Grabe zu Jerusalem eingegangen, hiermit dankbarst beståttiget, wird es sich zur Pflicht machen die christlichen Liebesgaben der Gläubigen in Gemäßheit der Instituts-Statuten zur Erlangung der edelsten Zwecke unserer hl. Religion im Orient getreu zu verwenden und vereint mit den Missionsvätern im hl. Lande für Alle unablässig zu beten, welche ihre Liebe zu dem göttlichen Erlöser durch ihre alljährlichen frommen Spenden so ausgezeichnet bethätigen

Wien am 4. Juui 1861.

Josef Holzinger Domcapitular und Syndicus des Gen. Commissariates d. h. L. P. Josef Metzek Gen. Commissär. d. h. L. P. Sebastian Frötschner Assistent."

L. 860.

WYKAZ

rzeczy sprawionych do kościoła Krzyżanowice od czasu bytności JX. Feliksa Gondka plebana, to jest od roku 1854 aż do 1861.

1) Trzy ołtarze całkiem odnowione i odzłocone ze składek parafijan za 220 r.— 2) Joachim Madej sprawił chorągiew za 20 r.— 3) JX. Feliks Gondek sprawił chorągiew za 15 r.— 4) Parafijanie złożyli się na pająk, w 10 r.— 5) JX. Feliks Gondek sprawił antypedyum za 8 r. Tegoż kosztem wszystkie aparata wyreperowane. — Daléj 6) Sprawiono dwa ornaty, jedna kapa i alba, za 110 r., jako i 7) Stacye za r. 40. — 8) ze składek 80 r. a. w. jeden obraz wyzłocono, drugi nowy sprawiono, inne odnowiono. — 9) Za staraniem miejscowego JX. pleb. Gondka, wszystkie budynki nowo postawiono za 2500r. w. a.

L. 1044.

Sprawione rzeczy do kościoła w Porąbce.

Dowiadujemy się z prawdziwą serca pociechą, że do kościoła wspomnionego w b. r. sprawiono na *wielki* piątęk a) *grób mozaikowy*, składający się z krzyża, dwóch waz i

antypendyjum, do oświécenia 100 lampami... i sprowadzono z Ołomuńca, kosztem 206 r. 38½ cent. w. a. który tegoż roku wystawiony i tyloma lampami oświécony miał sprawić efekt nie do opisania; tudzież b) *ornat czarny* nie bogaty ale gustowny za 18 r. w. a.

Pobożni Dobroczyńcy niech za te ofiary mają kiedyś spoczynek słodki a szatą godową odziani niech z Panem Jezusem królują na wieki. Tarnów 18. kwietnia 1861.

N. 1162. 1163. 1165. 1223. 1224. 1279. 1401. 1402. 1412. 1446.

Publicantur ulteriores collectiones piæ.

I. E Dec. *Vetero-Sandec.* a) 4 fl. pro libellis et b) 7 fl. 73½ cent. e 2 parochiis, i. e. e *Barcice* 3 fl. 20 c. et e *Nawojowa* 4 fl. 53½ c. in subsidium Maronitarum. II. In favorem eorumdem 3 fl. V. A. e *Krościenko.* III. E Decanatu *Czchov.* a) pro Missionibus in Africa 5 fl. 30⁵/₁₀ c. in Oriente sub titulo Imac. Concept. B. M. V. 4 fl. 5³/₁₀ c. b) pro schola agronom. in *Czernichów* 3 fl. 20 xr. ad quas summulas contulere parochia *Biesiadki* 4 fl. *Gnojnik* cum Ven. Parocho 2 fl. AR. Paroch. *Tymov.* 2 fl. 45 c. *Zakliczyn* 1 fl. Ven. Curatus *Czchov.* 2. fl. Ven. Coop. 1 fl. reliquae parochiae *Złot. Paleśnic. Olszyny*, *Gwożdzie*, *Domosławice* per 20. 30 81. c. IV. Pro Maronitis e parochia Odporyszów 12 fl. V. Pro Sepulchro D. N. J. C. Jerosolisimis &c. e Decanatu Bochn. 43 fl. 30 c. videlicet e *Rzegocina* 8 fl. e *Krzyżanowice* 6 fl. e *Rzezawa* 5 fl. e *Trzciana* et *Chełm* per 4 fl. e *Sobolów*, *Bochnia* et *Królówka* per 3 fl. e *Łapczyca* 2 fl. 60 c. e *Mikluszowice*, *Neo-Wiśnic. Brzeżnica*, *Pogwizdów* per 1 fl. et aliquot cc. VI. 4 Rh. pro Missionibus Africanis a quodam Parochiano *Tarnoviensi.* VII. E Dec. Neo Sandec. 12 fl. 70 c. pro lampade ad Sepulchrum Xti Hierosolimis penes deosculationem S. crucis in Cœna Dni, Parasceve et Sab. sanc. collecti, utpote in *Chomranice*, *Pisarzowa*, *Tęgoborza* et *Wielogłowy* circa 30—50 c. in *Męcina*, *Ujanowice* et *Zbyszyce* per 1 fl. in *Mystków* 1 fl. 50 c. in *Jakubkowice* et *Kamionka* per 2 fl. in *Neo-Sandec.* 2 fl. 50 c. VIII. E Decanatu *Scavin.* 14. fl. 77 c. nimirum a) pro Maronitis 6 fl. 15 c. videlicet e *Marcyporęba* et *Radziszów* per 1 fl. e *Pobiedr* 2 fl. e cæteris Parochiis 2 fl. 15 c. b) pro Missionibus Afric. 3 fl. 78 c. in quibus summa 1 fl. e Marcyporęba continetur c) 4 fl. 84 c. dto in Palæstina IX. E Decan. *Bialensi* 134 fl. V. A. et quidem 1 fl. 55 c. e *Jawiszowice;* per 2. e *Kozy* et *Międzybrodzie*; 6 fl. e *Biała;* 8 fl. e *Dankowice;* 10 fl. 26 c. e *Bestwina*; 14 fl. ex *Hałcnów;* per 16 fl. &c. e *Starawieś* et *Wilamowice;* 17 fl. 40 c. e *Lipnik*; 18 fl. 14 c. e *Pisarzowice*; 22 fl. e *Komorowice*; jam pro Missionibus in America, Africa, Asia, Palæstina, China, S. Bonifacii; jam pro Maronitis et pro pagis Niagrin & Circuli Stryj. a VV. Parochis et Parochianis, aut a solis VV. Parochis e. g. in *Kozy*, *Międzybrodzie* una cum V. Coop. e *Starawieś* ferme totum a V. P. cum eo, quod pro Maronitis e *Bestwina* e. a. 7 fl. *Pisarzowice* 11 fl. 2 c. et *Wielamowice* 15 fl. jam immissi erant. X. E *Xiążnice* 3 fl. 70 c. pro Maronitis.

His omnibus Benefactoribus jam intentio pia, jam eleemosyna ipsa, jam preces, jam effectus salubres.. efflagitent benedictionem desuper terrestrem ac cœlestem, Perillustribus Decanis quoque, collectiones curantibus ac respectivis Condecanalibus collaudatio et gratiarum actio. Tarnoviæ 20. Juni 1861.

N. 1496.

Wezwanie ku wspomożeniu zgorzałéj włości Rylic.

Gwałtowny ogień 17. kwietnia r. b. w przeciągu 2. godzin we wsi *Rylicach* obwodu Samborskiego 65 domów i 115 zabudowań gospodarskich wraz z cerkwią i plebaniją w perzynę obrócił i właścicieli w wielką pogrążył nędzę. Ku wsparciu onychże wzywa Wys. c. k. Namiestnictwo krajowe, abyśmy składkę rozpisali i zebrane kwoty do najbliższéj c. k. kasy zbiorowéj przesłali.

Szanowne Duchowieństwo niniejszemu wezwaniu ucho przychylając, urządzi kolektę dla nieszczęśliwych zwykłą drogą i nadeśle zebrane kwoty. Z Pos. 7. czerw. 1861.

Casus liturgici.

Continuatio ad Cur. IX. a. c.

XII. In pago Cooperator ob repentinam infirmitatem mox post consecrationem Sacrificium suum die Domini matutinum complere non valet, et alius Cooperator non datur, quæritur, an parochus, qui Missam celebraturus, pro parochianis eam applicare tenetur, censetur esse obligatus, primariam consummare et sic intermittere summam.

Non tenetur; nam a) frangeret praeceptum jejunii, b) privaret parochianos fructibus sacrificii et occasione audiendi Missam, ad quam convolaturi sunt... c) Majus ergo officium offerendi pro omnibus oviculis perficiendique novum integrum sacrificium, negligeret, quod utiq. non licet; celebret igitur summam pro parochianis, sub qua ante oblutionem sumat species a Cooperatore consecratas.

XIII. Si propter frigus vel negligentiam hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea quid assumendum? Aut *tota* est madefacta, aut pars; si pars „nihil est reiterandum, sed sacerdos Missam prosequatur, faciendo cæremonias et signa consueta cum residua parte hostiæ, quæ non est madefacta Sanguine, si commode potest“, facta prævie ab ea separatione; „si vero *tota* fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendo signa et sumat pariter Corpus et Sanguinem, signet se cum Calice, dicens: *Corpus et Sanguis Dni* n..... Rubrica 10. *de def. in ministerio...*

XIV. Si in hyeme Sanguis congeletur in Calice, utrum halitu an alio modo liquefaciendus?

Non halitu ob reverentiam Sacramenti; sed ut Rubrica II. *de def. in min.* præscribit, „involvatur calix pannis calefactis; si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope altare, dummodo in calicem non intret, donec liquefiat.“ Hunc in finem rigente bruma panni calefacti aut aqua fervens in promptu sint oportet.

Thesaurus SS. Rituum Gavanti in Rubrica X. *de defectibus in ministerio ipso* ad hanc Missalis Rubricam hæc continet: „Si fingatur casus, non posse liquefieri, tunc poterit (sanguis congelatus) digitis comminui, et in particulas redigi, ut sumi posset.“ Suar. disput. 85. Lect. 1.

Nonnulli palmis manuum (dłoniami) quae plerumque calore gaudent, calicem hunc in finem, extus calefacere solent.

XV. Si sumendo sanguinem, particula remanserit in Calice, quid tunc? Digito ad labium Calicis eam adducat, et sumat ante purificationem, vel infundat vinum et sumat; ita habet Rub. 8. *de def. in minist.*

XVI . „Si hostia palato adhæserit, num etiam digito ab eo solvenda? Neutiquam ob decentiam, sed lingua abinde solvatur et si nihilominus pars remanserit, ope sanguinis et ablutionis inde liberetur et consumatur.

XVII. Fortasse celerioris consumptionis ergo hostia dentibus demolienda esset?

Nequaquam jam ob reverentiam Sacramenti, jam ob periculum, ne quid hostiæ intra aut in dentibus concavis remaneret.

XVIII. Si musca vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in calicem, quid agendum?

Si ante *consecrationem*, projiciat vinum in locum decentem et aliud ponat in Calice, misceat parum aquæ, offerat ut supra et prosequatur Missam; si *post consecrationem* ceciderit musca, aut aliquid ejusmodi et fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam et lavet cum vino, finita Missa comburat et combustio ac lotio hujusmodi in sacrarium projiciatur. Si autem non fuerit ei nausea, nec ullum periculum timeat, sumat cum sanguine.“ Rub. 5. *de def. in ministerio.*

XIX. „Si aliquid venenosum ceciderit in calicem, vel quod provocaret vomitum, vinum consecratum reponendum est in alio calice et aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum: et finita Missa Sanguis repositus in panno lineo, vel stuppa (Werg) tamdiu servetur, donec species vini fuerint desicatæ et tunc stuppa comburatur et combustio in sacrarium projiciatur“ Rub. 6. *de defect. in Minist.*

XX. Si per negligentiam aliquid de sanguine Christi ceciderit super terram seu super tabulam, aut super lapidem altaris, si super linteum corporale, aut vestes sacerdotales, aut super substratum, tapetum, quomodum tunc procedendum?

Rubrica 12. Miss. *de def. in minis.* hasce quæstiones ita solvit: „Si super *terram aut tabulata*, lingua lambatur et locus ipse radatur, quantum satis est, et abrasio comburatur, cinis vero in sacrarium recondatur; si vero super *lapidem altaris*, sorbeat sacerdos stillam et locus bene abluatur et ablutio in sacrarium projiciatur; si super *linteum altaris* et ad aliud linteum stilla pervenerit; si usque ad tertium, linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, calice supposito et aqua ablutionis in sacrarium projiciatur; quodsi in ipso solum *Corporali*, aut si in *vestibus* ipsis sacerdotalibus ceciderit, debet similiter ablui, et ablutio in sacrarium projici; si in *substrato* pedibus panno, vel tapeto, bene abluatur, ut supra.“

XXI. At si contingat Sanguinem post consecrationem effundi, quid attendendum et instituendum?

„Si quidem aliquid vel parum remansit, illud sumatur, et de effuso reliquo Sanguine fiat, ut dictum est; si vero nihil omnino remansit, ponat iterum vinum et aquam et consecret ab eo loco: *Simili modo postquam cœnatum est*... facta prius tamen Calicis oblatione, ut supra.“ Rub. 13. *de defect. in ministerio.* Continuatio sequetur.

Josephus Alojsius,
Episcopus Tarnoviensis.

E Consistorio Episcopali,
Tarnoviae, die 21. Junii 1861.
PAULUS PIKULSKI, Cancellarius.

Typis Anastasii Rusinowski Tarnoviæ.